

Informační přehled

Zveřejnění: leden 2018

CPT/Inf(2018)5

Informační přehledy jsou vydávány pod dohledem výkonného tajemníka výboru CPT. Jejich cílem je představit standardy výboru CPT v klíčových otázkách. Nejsou však vyčerpávající, zejména pokud jde o odkazy na zprávy o návštěvách zemí.

Ženy ve věznicích

Úvod

- Při plnění svého mandátu se výbor CPT snaží přezkoumávat zacházení a podmínky u všech kategorií vězněných osob, včetně žen. Ženy obvykle tvoří velmi malou menšinu z celkové vězeňské populace, i když v některých zemích jejich podíl roste.¹ Důležité je, že se vyznačují zvláštními potřebami a zranitelností, které se liší od potřeb a zranitelnosti mužů. V kombinaci s těmito rozdíly představuje skutečnost, že je žen mnohem méně, pro vězeňskou správu řadu problémů, které často vedou k méně příznivému zacházení s vězněnými ženami ve srovnání s vězněnými muži. To vyplývá ze skutečnosti, že vězeňská pravidla a zařízení byla vyvinuta pro vězeňskou populaci, v níž jsou za normu považováni vězni mužského pohlaví.
- Ať už jsou ženy vězněny nebo ne, musí mít základní právo nebýt přímo či nepřímo diskriminovány na základě svého biologického pohlaví nebo genderu. Skutečná rovnost může vyžadovat přijetí zvláštních opatření k řešení stávajících nerovností. Jako je tomu ve společnosti, od vězeňské správy mohou být vyžadována zvláštní opatření, která zajistí, že ženy budou požívat stejná práva jako muži. Rostoucí uznání přínosů plného zohlednění skutečné rovnosti žen a mužů ve všech oblastech tvorby politik by se mělo rozšířit i na prevenci špatného zacházení ve věznicích. Je proto třeba vyvinout větší úsilí, aby byl zajištěn monitoring věznic, který by se zaměřoval na rovnost žen a mužů a potenciální násobení problémů, jimž ženy ve věznicích čelí.
- Ženy ve věznicích představují skupinu se zvláštními potřebami, které jsou biologicky i genderově specifické. Některé vězněné ženy jsou také zvláště zranitelné vzhledem ke své sociální situaci a kulturním rolím. Existuje riziko, že na zvláštní potřeby žen nebude brán ohled, zejména proto, že jsou menšinovou kategorií vězňů. Při zacházení s vězněnými ženami je důležité zohlednit řadu faktorů, zejména jakoukoli formu fyzického, sexuálního nebo psychického násilí, včetně domácího násilí, kterému mohly být vystaveny před uvězněním, vysokou míru potřeb v oblasti péče o duševní zdraví, vysokou míru závislosti na drogách nebo alkoholu, zvláštní potřeby v oblasti péče o zdraví (například co se týče reprodukčního zdraví), odpovědnost za péči o jejich

¹ SPACE I v roce 2015 uvedl, že mediánový podíl žen na celkové vězeňské populaci činil 5,2 %, což je nárůst oproti 4,7 % v roce 2013, a to navzdory poklesu absolutních počtů ve stejném období. V roce 2015 mělo jen velmi málo států Rady Evropy celkový podíl žen ve věznicích vyšší než 7 %.

děti nebo rodinu a vysokou pravděpodobnost viktimizace a opuštění ze strany rodiny po propuštění.²

- Ženy by měly být drženy v prostředí, které odpovídá jejich potřebám. Problémy spojené s tím, že je třeba zajistit zvláštní umístění pro malý počet uvězněných žen však často vedou k tomu, že míst, kde jsou ženy drženy, je jen omezený počet (a jsou v některých případech daleko od svých domovů a rodin, včetně nezaopatřených dětí³) a navíc v prostorách, které byly původně určeny pro vězně mužského pohlaví (a může se stát, že je s nimi ženy sdílejí⁴).⁵
- Tento informační přehled představuje hlavní standardy, které výbor CPT dosud vypracoval v souvislosti s dospělými ženami ve věznicích. Jeho cílem není pokrýt celou škálu standardů platných obecně pro všechny vězněné osoby, včetně žen. Mnohé z řešených otázek se mohou analogicky vztahovat i na jiné kategorie vězněných osob, jako jsou transgender osoby nebo vězněné mladistvé ženy.
- Standardy CPT v této oblasti se vyvíjejí. Neměly by být vnímány odděleně od mezinárodních nástrojů, jako je Evropská úmluva o lidských právech a příslušná judikatura Evropského soudu pro lidská práva, Evropská vězeňská pravidla Rady Evropy,⁶ Pravidla OSN pro zacházení s vězněnými ženami a pro ne vazební opatření pro pachatelky trestných činů („Bangkokská pravidla“)⁷ a Standardní minimální pravidla OSN pro zacházení s vězni („pravidla Nelsona Mandely“).⁸

1. Vhodné ubytování

- Výbor CPT doporučil vězeňským správcům, aby upustily od velkokapacitního ubytování a upřednostnily **menší obytné jednotky**. Ženy nejsou výjimkou: menší obytné jednotky umožňují přístup, který je lépe přizpůsoben jejich zvláštním potřebám.⁹
- Podle zkušeností výboru CPT se sice násilí mezi ženami ve věznicích jistě může vyskytovat, ale mnohem častějším jevem je násilí na ženách páchané ze strany mužů (a zejména sexuální obtěžování, včetně slovních útoků se sexuálním podtextem). Ženy ve věznicích by proto měly být umístěny zásadně **v ubytovacích prostorách, které jsou fyzicky odděleny od prostor obývaných muži**, pokud jsou drženy ve stejném zařízení.¹⁰
- Výbor CPT se setkal s některými specifickými **situacemi, kdy věznice umožňují mužům a ženám sdílet ubytovací jednotku** ve snaze o „normálnost“, tj. podporu životních podmínek, které se co nejvíce blíží podmínkám ve společnosti, přičemž vězni přebírají odpovědnost za svůj život. Je však třeba věnovat velkou pozornost stanovení a dodržování kritérií pro zařazování vězňů mužského i ženského pohlaví do těchto jednotek a zajistit přísný dohled nad vztahy mezi dotyčnými vězni. Je zřejmé, že osoby, které by mohly zneužívat jiné nebo které jsou vůči zneužívání obzvláště náchylné, by do takové jednotky neměly být umístovány. Ať už je uspořádání jakékoli, je nezbytné, aby byla přijata proaktivní opatření k prevenci sexuálního zneužívání v případech, kdy se vězni mužského a ženského pohlaví ve vězeňském prostředí dostanou do kontaktu.¹¹

² [Irsko: návštěva 2014, odstavec 86](#). Viz také například pravidla č. 41, 42 a 44 pravidel OSN pro zacházení s vězněnými ženami a pro ne vazební opatření pro pachatelky trestných činů („Bangkokská pravidla“).

³ [Irsko: návštěva 2014, odstavec 110](#).

⁴ Viz např. [Ukrajina: návštěva 2000, odstavec 77](#).

⁵ Výňatek z [10. obecné zprávy o činnosti CPT, odstavec 21](#).

⁶ Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2006) 2 přijaté dne 11. ledna 2006.

⁷ Rezoluce Valného shromáždění Organizace spojených národů 65/229 přijatá dne 21. prosince 2010.

⁸ Rezoluce Valného shromáždění Organizace spojených národů 70/175, příloha, přijatá dne 17. prosince 2015.

⁹ [Gruzie: návštěvy v letech 2003–2004, odstavec 86](#); [Slovensko: návštěva 2006, odstavec 52 a 55](#); [Spojené království \(Skotsko\): návštěva 2012, odstavec 44](#).

¹⁰ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 24](#).

¹¹ [Dánsko: návštěva 2014, odstavec 31](#).

- Výbor CPT se ve věznicích setkal s mnoha ženami, kterým z různých důvodů nebylo poskytnuto **vhodné ubytování**. To málo zařízení zřízených pro ženy bývá někdy přeplněno. Přesto nejsou ženám, které nemají kam jít (například tam, kde není k dispozici žádná noclehárna pro bezdomovce), nabízena opatření v oblasti předčasného propuštění zamýšlená pro případ přeplněnosti věznic.¹² Nedostatek kapacit¹³ nebo vhodných specializovaných zařízení pro ženy,¹⁴ požadavek na oddělení kategorií vězňů (vazba/odsouzení; krátké/dlouhé tresty; preventivní detence) nebo skutečnost, že v zařízení je umístěna pouze jedna žena, mohou vést k tomu, že žena je po delší dobu umístěna v oddíle s nepřiměřeně omezujícím režimem,¹⁵ nebo může být *de facto* vystavena režimu podobnému samovazbě.¹⁶ V takových případech by měly orgány usilovat o přemístění ženy do vhodného ubytování; pokud takové přemístění není možné, měly by orgány vyvinout nezbytné úsilí, aby ženě poskytly **smysluplné činnosti mimo celu a odpovídající kontakt s lidmi**.¹⁷

2. Rovný přístup k aktivitám

- Ženy ve věznicích by měly mít přístup ke **komplexnímu programu smysluplných činností** (práce, odborná příprava, vzdělávání a sport) **na stejné úrovni jako muži**. Delegace výboru CPT při návštěvách až příliš často zjišťují, že vězněným ženám jsou nabízeny činnosti, které jsou pro ně považovány za „vhodné“ (např. šití nebo ruční práce), a jsou vyloučeny z mnohem většího počtu odborných příprav vyhrazených mužům. Malý počet žen může znamenat, že se nepovažuje za realizovatelné, aby se zřídily dílny určené výhradně ženám. Takový diskriminační přístup však může pouze posilovat zastaralé stereotypy o společenské roli žen.¹⁸
- Lze také zvážit nabídku **činností** ve věznicích, včetně přístupu k pobytu na vzduchu, **kterých se mohou účastnit muži i ženy společně**,¹⁹ pokud s tím zúčastněné osoby souhlasí a pokud jsou tyto osoby pečlivě vybrány a mají náležitý dohled.²⁰

3. Odpovídající hygiena a zdravotní péče

Hygiena

- **Zvláštní potřeby žen v oblasti hygieny** by měly být odpovídajícím způsobem řešeny. Důležitý je zejména snadný přístup k hygienickým zařízením a umývárnam, dostatečné množství základních hygienických potřeb, jako jsou hygienické vložky a tampony, a bezpečná likvidace předmětů potřísněných krví. Neposkytnutí těchto věcí ženám ve věznicích může samo o sobě znamenat ponižující zacházení.²¹
- Všichni vězni by měli mít neustálý **přístup k toaletám**. Je nepřijatelné, aby v případě, že není k dispozici hygienické zařízení v cele, nebyl zajištěn snadný přístup k toaletám z důvodu nízkého počtu zaměstnanců. Snadný přístup k hygienickým zařízením je o to důležitější pro ženy

¹² [Irsko: návštěva 2014, odstavce 89 a 91.](#)

¹³ [Irsko: návštěva 2014, odstavec 97; Spojené království \(Skotsko\): návštěva 2012, odstavec 44.](#)

¹⁴ [Španělsko: návštěva 2007, odstavec 100; Spojené království \(Skotsko\): návštěva 2012, odstavec 64.](#)

¹⁵ [Lucembursko: návštěva 2015, odstavec 43.](#)

¹⁶ [Lotyšsko: návštěva 2007, odstavce 70 a 72; Německo: návštěva 2013, odstavce 26 a 28.](#)

¹⁷ [Lichtenštejnsko: návštěva 2016, odstavec 36;](#) o zmírnění dopadů *de facto* samovazby prostřednictvím režimových činností, viz také část 2 níže.

¹⁸ [Černá Hora: návštěva 2013, odstavec 53; Nizozemsko \(karibská část\): návštěva 2014, odstavec 158; Švýcarsko: návštěva 2011, odstavec 62.](#)

¹⁹ [Spojené království \(Gibraltar\): návštěva 2014, odstavec 32.](#)

²⁰ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 24; Česká republika: návštěva 2006, odstavec 68; Lichtenštejnsko: návštěva 2016, odstavec 36.](#)

²¹ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 31; Estonsko: návštěva 2012, odstavec 60.](#)

vzhledem k jejich zvláštním potřebám v období menstruace.²² Nutná může být také pozitivní diferenciací, pokud jde o **dodatečný přístup k umývárnam**.²³

Zdravotní péče

- Zdravotní péče poskytovaná osobám zbaveným svobody by měla být na stejné úrovni jako zdravotní péče poskytovaná obyvatelstvu ve vnější komunitě.²⁴ Zajištění dodržování této zásady **rovnocenné péče**, pokud jde o ženy ve věznicích, si žádá, aby zdravotní péči poskytovali lékaři a zdravotní sestry, kteří mají speciální vzdělání v oblasti ženského zdraví, včetně gynekologie.²⁵
- Pokud jsou **preventivní zdravotní opatření**, která jsou pro ženy obzvláště důležitá, jako například screening rakoviny prsu a děložního čípku, dostupná ve vnější komunitě, měla by být nabízena i ženám ve věznicích.²⁶
- Ve věznicích by měly být k dispozici dostatečné zásoby **léků**, které ženy speciálně potřebují, aby těm, jež zahájily léčbu před uvězněním, bylo umožněno v léčbě pokračovat i ve věznicích.²⁷
- **Antikoncepční pilulka**, ať už byla předepsána z jakéhokoli důvodu, by neměla být odebrána ženám, které si ji přejí nadále užívat.²⁸ Právo ženy na tělesnou integritu není omezeno z důvodu jejího uvěznění. Pokud jsou ženám ve vnější komunitě k dispozici **potratové pilulky nebo jiné formy potratu v pozdějších fázích těhotenství**, měly by být za stejných podmínek k dispozici i ženám ve věznicích.²⁹
- Výbor CPT se setkal s mnoha **vězněnými ženami, které trpí vážnými poruchami osobnosti a chování** nebo si prošly **sebeпоškozováním, zneužíváním a opuštěním**. Pokud takové vězněné ženy nemají nárok na přemístění do psychiatrické nemocnice, měl by k nim být zaujímán mnohostranný přístup zahrnující zapojení klinických psychologů do přípravy individuálních programů, včetně psychosociální podpory, poradenství a léčby. Absence takových programů může vést k nárůstu případů sebeпоškozování a k nadměrnému praktikování dlouhodobé segregace.³⁰

4. Předporodní a poporodní péče a péče o dítě

Podrobný charakter této části by neměl být chápán jako souhlas výboru CPT s vězněním těhotných žen nebo matek, ať už spolu s malými dětmi, nebo bez nich. Naopak, výbor například výslovně doporučil, aby byly u těhotných dívek a mladistvých matek uplatňovány **alternativy k vazbě**.³¹ Tento oddíl nastiňuje minimální standardy, které je třeba dodržovat v případě, že takové nevazební alternativy nejsou použity a těhotné ženy nebo matky, ať už spolu s dětmi, nebo bez nich, zůstávají ve věznicích.

- Mělo by být vynaloženo veškeré úsilí k uspokojení zvláštních **stravovacích potřeb těhotných žen ve věznicích**, kterým by měla být nabízena strava s vysokým obsahem bílkovin, bohatá na čerstvé ovoce a zeleninu.³²
- Je zřejmé, že **děti by se neměly rodit ve věznicích**, a obvyklou praxí v členských státech Rady Evropy bývá převoz těhotných vězněných žen do civilních nemocnic.³³ Přesto se výbor CPT čas

²² [Bulharsko: návštěva 2006, odstavec 85.](#)

²³ [Bulharsko: návštěva 2006, odstavec 55.](#)

²⁴ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 32.](#)

²⁵ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 32.](#)

²⁶ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 32.](#)

²⁷ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 33.](#)

²⁸ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 33.](#)

²⁹ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 32.](#)

³⁰ [Spojené království \(Skotsko\): návštěva 2012, odstavec 74.](#)

³¹ [24. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 117.](#) Viz také pravidlo 64 Bangkotských pravidel.

³² [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 26.](#)

³³ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 27.](#)

od času setkává s případy, kdy **jsou těhotné ženy** během gynekologických vyšetření nebo porodu **připoutány k lůžku nebo jiným kusům nábytku**. Takový přístup je zcela nepřijatelný a lze jej kvalifikovat jako nelidské a ponižující zacházení. Mohou a měly by být nalezeny jiné prostředky pro zajištění bezpečnosti.³⁴

- **Kojícím matkám** by měla být poskytována **doplňková strava** podle stávajících pokynů pro tuto kategorii žen.³⁵
- Mnoho uvězněných žen je primární pečující osobou pro děti nebo jiné osoby, jejichž blaho může být uvězněním těchto žen nepříznivě ovlivněno. Jednou z obzvláště problematických otázek v této souvislosti je, **zda – a pokud ano, na jak dlouho – by mělo být možné, aby kojenci a malé děti zůstávali ve věznicích se svými matkami**. Tuto otázku je obtížné zodpovědět vzhledem k tomu, že na jedné straně je zřejmé, že věznice neposkytují vhodné prostředí pro kojence a malé děti, a na druhé straně je násilné oddělení matek a kojenců velmi nežádoucí.³⁶
- Hlavní zásadou ve všech případech by mělo být **blaho a nejlepší zájem dítěte**. To zejména znamená, že veškerá předporodní a poporodní péče poskytovaná ve věznicích by měla být na stejné úrovni jako péče dostupná ve vnější komunitě.³⁷
- Ve věznicích by právo na mateřství nemělo být narušováno více, než vyžadují bezpečnostní hlediska a bezpečnost dítěte. **Dobrá kontakt matky a dítěte** je v zájmu obou. Může napomoci rehabilitaci vězněné ženy a rozvoji její schopnosti převzít odpovědnost za sebe a za své dítě. Matky ve věznicích by proto měly být po porodu ubytovány společně se svými dětmi a měly by být podporovány v kojení (pokud tomu nebrání opodstatněné zdravotní důvody).³⁸ Za nelidské a ponižující jednání s dítětem by mohlo být považováno, kdyby bylo bezprostředně po porodu odebráno od matky. Matce a dítěti by mělo být umožněno zůstat spolu alespoň po určitou dobu.³⁹
- **Po celou dobu pobytu dítěte ve věznicích** by matka měla mít možnost trávit s dítětem každý den přiměřené množství času;⁴⁰ matka s dítětem by měly být ubytovány ve vhodném nevězeňském prostředí,⁴¹ pokud jde o prostor, vybavení a přístup k zařízení na vaření a mytí.⁴² Velmi důležité je také přiměřené vytápění/chlazení a dobrý přístup k čerstvému vzduchu a přirozenému světlu.⁴³ Zvláštní sanitární a hygienické potřeby matek by měly být přiměřeně uspokojeny, včetně přístupu ke kvalitnímu hygienickému zařízení a poskytnutí sanitárních a hygienických produktů (například plen, mýdla, šamponu, pracího prášku a oblečení) podle potřeby, jakož i stravy vhodné pro kojence.⁴⁴ Měl by být také zajištěn ekvivalent jeslí nebo mateřské školy, spolu s podporou personálu specializovaného na poporodní péči a dětské ošetřovatelství.⁴⁵
- Mělo by také existovat odpovídající propojení a spolupráce mezi personálem zaměstnaným ve vězeňských oddílech pro matky s dětmi a zdravotnickým a jiným vězeňským personálem, který je v kontaktu s uvězněnými matkami.⁴⁶
- Umožnění **hlídání dětí rodinnými příslušníky vně zařízení** může rovněž přispět k tomu, aby bylo břemeno výchovy dítěte sdíleno (například s otcem dítěte). Tam, kde to není možné, by

³⁴ [Francie: návštěva 1991, odstavec 90](#); 10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 27.

³⁵ [Rumunsko: návštěva 2014, odstavec 99](#).

³⁶ 10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 28.

³⁷ [10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 29](#); [Spojené království: návštěva 1990, odstavec 124](#); [Španělsko: návštěva 1994 \(duben\): odstavec 136](#).

³⁸ [Ruská federace: návštěva 2001, odstavec 89](#).

³⁹ [Lucembursko: návštěva 1993, odstavec 44](#); viz také [Česká republika: návštěva 2014, odstavec 82](#).

⁴⁰ [Ruská federace: návštěva 2001, odstavec 89](#).

⁴¹ [Itálie: návštěva 2016, odstavec 73](#).

⁴² [Irsko: návštěva 2014, odstavec 102](#).

⁴³ [Irsko: návštěva 2014, odstavec 102](#).

⁴⁴ [Irsko: návštěva 2014, odstavec 102](#).

⁴⁵ 3. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 66.

⁴⁶ [Ruská federace: návštěva 2001, odstavec 89](#).

přístup k jeslím nebo mateřské škole mohl vězněným ženám umožnit účastnit se pracovních a jiných činností uvnitř věznice ve větší míře, než by bylo jinak možné.⁴⁷

- Výbor CPT se setkal se situacemi, kdy dítě, které ve věznici doprovází svou matku, se nemůže účastnit návštěv. Matce ve věznici by mělo být umožněno přijímat **návštěvy rodiny společně s dítětem, které ji doprovází**. Zákaz takových návštěv je nemístný a neodůvodněný. Bránil by vztahu dítěte s otcem nebo jinými členy rodiny a neusnadňoval by případný přechod dítěte z věznice.⁴⁸
- Dlouhodobá opatření, zejména **přemístění dítěte do komunity**, která zahrnují jeho odloučení od matky, by měla být stanovena v každém jednotlivém případě s ohledem na pedopsychiatrické a lékařsko-sociální posouzení;⁴⁹ po umístění dítěte do péče mimo věznici by mělo být zajištěno trvalé zapojení uvězněné matky do výchovy dítěte.⁵⁰

5. Správa věznic a zajištění a vzdělávání personálu zohledňující rovnost žen a mužů

- Je nezbytné, aby v každém vězeňském oddílu, v němž jsou umístěny ženy, byl vždy dostatečný počet **ženského vězeňského personálu**.⁵¹ V ženských věznicích nebo oddílech by měly mezi personálem, který přichází do styku s vězenkyněmi, převažovat ženy.⁵²
- Důležitou pojistkou proti špatnému zacházení na místech zbavení svobody je také **genderově smíšený personál**. Přítomnost mužského i ženského personálu může mít příznivý účinek jak z hlediska vězeňského étosu, tak z hlediska podpory určitého stupně normálnosti na jakémkoli detenčním místě, mimo jiné i v zařízeních pro ženy. Smíšený personál umožňuje také vhodné nasazení pracovníků při provádění genderově citlivých úkolů, jako jsou například prohlídky.⁵³
- Výbor CPT musel často doporučovat, aby správa věznic, včetně těch, v nichž jsou umístěny ženy, dala pracovníkům věznic jasný signál, že fyzické špatné zacházení, nadměrné používání síly a slovní útoky, jakož i jiné formy neuctivého nebo provokativního chování vůči vězňům nejsou přijatelné a budou přísně řešeny. Zejména by vedoucí pracovníci věznic měli projevovat ostražitost a využívat všechny dostupné prostředky ke snížení napětí.⁵⁴ Kromě prošetřování všech stížností obdrženy od vězenkyň by měli být vedoucí pracovníci pravidelně přítomni v prostorách, kde jsou ženy drženy, a vstupovat s nimi do přímého kontaktu.⁵⁵
- Co největší ostražitost je třeba věnovat **nevhodnému chování a sexuálním vztahům mezi personálem a vězenkyněmi**. Jakákoli obvinění v tomto ohledu by měla být brána velmi vážně.⁵⁶
- Podle názoru výboru CPT může k řešení zvláštních potřeb žen ve věznicích přispět rozvoj **specializovanějšího vzdělávání pro personál, který s nimi ve věznicích pracuje**.⁵⁷

1. Osobní prohlídky s ohledem na genderové aspekty

- **Prohlídky** by u osob zbavených svobody měli provádět pouze pracovníci stejného pohlaví. Jakákoli prohlídka, která vyžaduje, aby se vězeň svlékl, by měla být prováděna mimo dohled pracovníků věznice, kteří jsou opačného pohlaví.⁵⁸

⁴⁷ 10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 29.

⁴⁸ Rumunsko: návštěva 2014, odstavec 100.

⁴⁹ 3. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 66.

⁵⁰ Ruská federace: návštěva 2001, odstavec 89.

⁵¹ Gruzie: návštěva 2012, odstavec 52.

⁵² Maďarsko: návštěva 2005, odstavec 109.

⁵³ Slovenská republika: návštěva 2013, odstavec 99.

⁵⁴ Belgie: návštěva 2013, odstavec 58; Gruzie: návštěva 2007, odstavec 35.

⁵⁵ Maďarsko: návštěva 2005, odstavec 59.

⁵⁶ Irsko: návštěva 2014, odstavec 93.

⁵⁷ Maďarsko: návštěva 2013, odstavec 56.

⁵⁸ 10. obecná zpráva o činnosti CPT, odstavec 23; Nizozemsko: návštěva 2016, odstavec 110.

- **Prohlídky, při nichž se vězeň svléká,** jsou velmi invazivním a potenciálně ponižujícím opatřením. Pokud je v konkrétním případě taková prohlídka považována za nezbytnou, mělo by být vynaloženo veškeré přiměřené úsilí, aby byly minimalizovány rozpaky. Po zadržných osobách, které jsou prohlíženy, by obvykle nemělo být požadováno, aby se svlékly celé naráz; například by mělo být osobě umožněno svléknout si oděv nad pasem a před dalším svlékáním si oděv opět obléknout.⁵⁹
- **Obtěžující prohlídky** genitálií a tělesných dutin s sebou nesou vysoké riziko zneužití a zastrahování. Měly by být využívány alternativní metody screeningu, například pomocí ultrazvukového vyšetření. Zejména prohlídky vagíny by měly být prováděny výjimečně, pokud je to nezbytně nutné na základě individuálního posouzení rizik,⁶⁰ při zavedení vhodných bezpečnostních opatření.⁶¹ Intimní vnitřní prohlídku by měl provádět pouze lékař, přičemž se rozumí, že by se mělo jednat o jinou osobu než o lékaře, který by pacientku ošetřoval v souvislosti se zdravotními problémy. Vyšetření takové intimní povahy by mělo být prováděno způsobem, který v maximální možné míře respektuje bezpečnost a důstojnost ženy.⁶² Každé vyšetření by mělo být také řádně zaznamenáno ve zvláštní evidenci.⁶³

6. Kontakt s vnějším světem

Vzhledem k omezenému počtu zařízení, kde mohou ženy vykonávat trest, jsou často umístěny daleko od svých domovů. To má negativní dopad na styk s jejich rodinami a přáteli.⁶⁴

- Všichni vězni by v zásadě měli mít možnost **udržovat vztahy se svými rodinami a přáteli, zejména s manželem (manželkou) nebo partnerem (partnerkou) a dětmi.** Trvání těchto vztahů může mít pro všechny zúčastněné zásadní význam, zejména v kontextu sociální rehabilitace vězňů. Hlavní zásadou by měla být podpora co nejčastějších kontaktů s vnějším světem.⁶⁵
- Obvyklou věcí by měly být například **otevřené návštěvy** umožňující fyzický kontakt s přáteli a zejména s dětmi a partnery. Rozhodnutí o zavedení uzavřených návštěv by mělo být vždy dobře odůvodněné a podložené a mělo by vycházet z individuálního posouzení možných rizik.⁶⁶ Ženám ve věznicích by měla být nabídnuta možnost **návštěv manžela** na stejné úrovni, jako je mužům nabídnuta možnost návštěv manželky.⁶⁷ Je také důležité, aby návštěvy manželů nebo partnerů či jiných blízkých příbuzných byly umožněny i v případě, že jsou tyto osoby rovněž vězněny, ať už ve stejném, nebo jiném zařízení.⁶⁸
- Vysoké procento žen ve věznicích jsou matky a primární pečovatelky v rodině. Odloučení od rodiny a dětí může mít obzvláště neblahý vliv jak na vězenkyně tak na jejich rodiny, a zejména na jejich děti.⁶⁹ Vzhledem k zásadnímu významu udržování rodinných vztahů pro ženy ve věznicích by měl být **kontakt s jejich rodinami, včetně jejich dětí, a s opatrovníky a zákonnými zástupci jejich dětí** podporován a usnadňován všemi přiměřenými prostředky.⁷⁰ **Návštěvní hodiny** by měly umožňovat zejména kontakt s dětmi školního věku nebo pracujícími

⁵⁹ [Itálie: návštěva 2016, odstavec 44.](#)

⁶⁰ [Řecko: návštěva 2009, odstavce 91 a 92.](#)

⁶¹ Výbor CPT např. uvedl, že ve Francii i v Řecku podléhají takové prohlídky předchozímu schválení státním zástupcem (viz [Francie: návštěva 2010, odstavec 110](#); [Řecko: návštěva 2011, odstavec 50](#)).

⁶² [Řecko: návštěva 2009, odstavce 91 a 92.](#)

⁶³ [Řecko: návštěva 2009, odstavec 92.](#)

⁶⁴ [Švédsko: návštěva 1991, odstavce 109 a 110](#); [Irsko: návštěva 2014, odstavec 109.](#)

⁶⁵ [Gruzie: návštěva 2012, odstavec 56.](#)

⁶⁶ [Bosna a Hercegovina: návštěva 2012, odstavec 53](#); [Portugalsko: návštěva 2008, odstavec 99](#); [Rumunsko: návštěva 2014, odstavec 103.](#)

⁶⁷ [Slovinsko: návštěva 2006, odstavec 87.](#)

⁶⁸ [Francie \(Réunion\): návštěva 2004, odstavec 53](#); [Rumunsko: návštěva 2014, odstavec 105.](#)

⁶⁹ [Irsko: návštěva 2014, odstavec 109.](#)

⁷⁰ [Irsko: návštěva 2014, odstavec 110.](#) Viz také pravidlo 26 Bangkotských pravidel.

příbuznými, kteří by je mohli doprovázet.⁷¹ Vězněným ženám by mohlo být dovoleno přijímat návštěvy delší, pokud je mají méně často, a to prostřednictvím **sloučením nárokového času na návštěvy**.⁷² Těm ženám ve věznicích, které nemají potřebné prostředky k udržování pravidelného kontaktu se svými nezaopatřenými dětmi, by mohla být například poskytnuta **finanční pomoc**.⁷³

*
* *

Upozornění:

Tento dokument je v autentickém znění publikován na internetových stránkách Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání [European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) \(coe.int\)](http://www.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním.

⁷¹ [Spojené království \(Gibraltar\): návštěva 2014, odstavec 56.](#)

⁷² [Arménie: návštěva 2015, odstavec 107.](#)

⁷³ [Irsko: návštěva 2014, odstavec 110.](#)